

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXXVI. — Izdan in razposlan dne 18. avgusta 1908.

Vsebina: Št. 163. Ukaz o prometu s celuloidom, celuloidnim blagom in celuloidovimi odpadki.

163.

Ukaz ministrstev za trgovino, notranje stvari, finance, železnice, javna dela in deželno bran v porazumu z državnim vojnim ministrom z dne 15. julija 1908. l.

o prometu s celuloidom, celuloidnim blagom in celuloidovimi odpadki.

I. Obča določila.

§ 1.

Za celuloid v zmyslu tega ukaza je smatrati take gorljive snovi, ki sestojé iz nitrirane celuloze ali kemijsko sličnih snovi in iz kafe ali drugih polnil s primesjo barvil ali brez nje.

S celuloidom se umevajo torej tudi take snovi, ki se nahajajo v trgovini z oznamenilom „Zellhorn“, „Xyloniti“, „matière plastique“ i. e.

§ 2.

Obrtniške obratne naprave, v katerih se podelava ali vklada celuloid, potrebujejo odobrila obrtnega oblastva po III. poglavju obrtnega reda, in sicer

tudi tedaj, ako se bode podelovalo ali vkladalo v prostorih, ki jih je za druge namene že odobrilo obrtno oblastvo.

Izvzete od tega so le take obrtne obratne naprave, v katerih se celuloid ne obdeluje z razgrevanjem, ako množina celuloida, ki se podela v enem dnevu, ne presega enega kilograma, nadalje taka skladišča, v katerih se hkratu ne hrani več nego pet kilogramov celuloida.

Obratne naprave, v katerih se celuloid podelava ali porablja brez bistvene izpremembe oblike (nanizanje celuloidovih biserov, vstavljanje kamnov v glavnike in stekel od očal v celuloidove okove, privijanje držajev za dežnike in palice, poslikanje celuloidnih predmetov i. e.) potrebujejo odobrila obrtnega oblastva, ako v enem dnevu podelana ali porabljena množina celuloida presega pet kilogramov.

Gledé prodajnih prostorov veljajo določila § 60.

§ 3.

Za naprave, v katerih se v enem dnevu podela več nego 100 kilogramov celuloida ali se več nego 500 kilogramov vklada suho, oziroma več nego 1000 kilogramov pod vodo, se sme odobrilo podeliti le na podstavi postopka, predpisanega v §§ 27 do 31 obrtnega reda.

Pri ostalih napravah je uporabljati v § 26 obrtnega reda predpisani postopek.

§ 4.

Odobrilo za ustanovitev celuloidnih obratovališč v neposrednji bližini že odobrenih celuloidnih obratov ali v poslopju, v katerem je že nameščen tak odobren obrat, se lahko odreče, ako bi množina celuloida, ki se podela v enem dnevu, vseh v neposrednji bližini nahajajočih se obratovališč skupaj preseгла 100 kilogramov in ako zahtevajo krajevne razmere večje oziranje na javno varnost.

§ 5.

Zaprosilo za odobrilo naprave obsegaj:

1. Situacijski načrt naprave in njene okolice v najmanjšem merilu 1 : 2880, v katerem je navedeni razvidna vsa v sosesčini ležeča poslopja, cerkve, šole, bolnice ter druge javne zavode in zlasti že odobrene celuloidne obrate v okrožju 100 metrov;

2. po predpisih stavbnega reda izdelan, popolnoma kotiran stavbni načrt ali vsaj po merilu pravičen obris načrta obratne naprave (zaloge) z navedbo lege in namena rabe posameznih prostorov in z oznamenilom izhodov, ki vodijo iz teh prostorov neposrednje ali posrednje pod mlo nebo, ter stopnic in hodnikov;

3. popis obratne naprave (zaloge) z navedbo, kako so izvršene stene, podi in konstrukcije stropov ter posebne rešilne uredbe pri oknih, nadalje kakšna je razsvetljava, kurjava in ventilacija, gasilne priprave in končno lega in raba ostalih v istem poslopju morda še nahajajočih se prostorov ter kakšna je bližnja okolica;

4. kratek popis obratnih uredbe in delovnega procesa z navedbami o vrsti sirovine, o največjih težnih množinah, ki se podelajo v enem dnevu ali vložijo hkratu, in o pričakovani letni porabi, oziroma prodaji celuloida, nadalje navedbe o vrsti in prilični množini drugih tvarin, ki se porabljajo v obratu;

5. navedbe o tem, kako se naj odstranjajo ali porabljajo celuloidovi odpadki, zlasti fine trske in prah ter eventualne druge odpadke snovi, in

6. število delavcev, ki bodo, kakor je pričakovati, imeli posla v obratu.

Pod številko 1, 2 in 3 navedene priloge je predložiti v treh izvodih.

§ 6.

Kadar se odobré naprave, v katerih se podeluje ali vklada celuloid, mora obrtno oblastvo gledati na vse javne interese, ki pridejo v poštev, ter v obrambo življenja in zdravja delavcev ukreniti potrebne naredbes; pri tem je uporabljati določila ministrstvenega ukaza z dne 23. novembra 1905. l. (drž. zak. št. 176) in v II. oddelku tega ukaza obsežena posebna tehniška določila.

§ 7.

Dovoljenje rabiti napravo za podelavanje ali vkladanje celuloida je v vsakem primeru razen tega spojiti z nadaljnjim pogojem, da se mora imetnik obrata podvreči vsem naredbam, ki jih upravno oblastvo smodnikovega monopola kadarkoli izvaja iz astnosti celuloida kakor monopolnega predmeta.

§ 8.

Obrtniško izvrševana trgovina s celuloidovimi odpadki se po določilu § 24, odstavek 1 obrtnega reda veže na koncesijo.

Prosilci za tako koncesijo morajo izpolniti pogoje (§ 22 in 23 obrtnega reda), ki so predpisani za dosego vsakega koncesijoniranega obrta.

Kadar se podeli ta koncesija, se je treba ozirati na krajne razmere. V krajih, v katerih so posebna cesarska policijska oblastva, se mora obrtno oblastvo, preden podeli koncesijo, sporazumeti z njimi.

§ 9.

Za obratovališča, določena za shranjevanje odpadkov pri obrtniško izvrševani trgovini s celuloidovimi odpadki (§ 8), se sme odobrilo podeliti le na podstavi postopka, predpisanega v §§ 27 do 31 obrtnega reda.

§ 10.

V obratovališčih, ki niso podvržena obrtnemu redu, se sme celuloid podelovati in vkladati z izjemami, omenjenimi v § 2, odstavek 2 in 3, le ko se je izprosilo odobrilo političnega oblastva.

II. Posebna tehniška določila.

A. Delovni prostori.

Stavbna kakovost in lega.

§ 11.

Delovni prostori morajo biti taki, da pride na vsako osebo, ki ima posla v njih, najmanj $10 m^3$ zračnega prostora in najmanj $3 m^2$ talne površine.

V obratih, v katerih se obdeluje celuloid z razgrevanjem ali tako, da se delajo znatne množine prahu in finih treščic (kakor na primer pri sukanju, dolbenje, vrtanju, piljenju, struganju i. e.) ali v katerih se uporablja posebno gledé ognja nevaren delovni postopek, mora znašati zračni prostor, ki pride na eno osebo, najmanj $15 m^3$.

V vsakem delovnem prostoru je po tem pristopno število delavcev narediti razločno razvidno s tem, da se nabije.

§ 12.

Delovni prostori morajo imeti gledé ognja varne, zadostno močne stene in gledé ognja varen strop. Ako so taki prostori pod stanovanji ali pod drugimi prostori, ki služijo ljudem za bivanje (delavnicami, opravnimi prostori i. e.), morajo biti proti ognju varno obokani.

§ 13.

Stene morajo biti gladko ometane in naj ne imajo napuščev; ogle, kar jih je, ali nastajajoče kote je treba okrožiti. V delovnih prostorih, v katerih nastajajo znatne množine celuloidovega prahu, je stene do višine najmanj 2 metrov nad podom s kako rudnino namazati, da se dadó umivati.

Obijati stene z gorljivimi tvarinami ter obešati take tvarine ob stenah ni dopustno. Zastori naj bodo narejeni iz tvarin, varnih proti plamenu.

§ 14.

Podi morajo biti gladki in brez špranj, ter se morajo dati lahko umivati in naj se med delovnim časom vzdržujejo vlažni s tem, da se večkrat poškopé. Ako je na stalnih delaviščih treba položiti poseben pód, se smejo za to porabljati le negorljive tvarine.

§ 15.

Obratne naprave, v katerih se na dan podela več nego 20 kilogramov celuloida, ne smejo biti pod

stanovanji ali drugimi prostori, ki služijo ljudem za bivanje (delavnicami, opravnimi prostori i. e.), ako ne spadajo k istemu obratu ali ako ne gre za poslopja, ki so določena edino le za to, da se nastanijo delavnice (delavniške hiše).

V varstvo oseb, ki se mudé nad delovnimi prostori za celuloid, se morajo ukreniti potrebne varnostne naprave.

Obratne naprave, v katerih se na dan podela več nego 100 kilogramov celuloida, morajo biti vrhu tega od neposrednje sosednjih ali v manjši razdalji nego 20 metrov se nahajajočih stavbnih predmetov ločene z vsaj 60 centimetrov debelim zidovjem brez odprtih in na straneh, kjer so odprtine za vrata in okna, od javnih potov in stavbnih predmetov z razdaljo najmanj 20 metrov. Take obratne naprave je kolikor moči nastanjevati le v pritličnih poslopih.

§ 16.

Okna in slične odprtine delovnih prostorov, iz katerih lahko v primeru požara izstopijo plamenovi jeziki, naj ne gredó na take hodnike, koridorje, stopnice, predhišja i. e., ki služijo prometu v poslopiju in so, če pride nevarnost, potrebne poti za beg. Prav tako naj taka okna in odprtine ne ležé proti ozkim ulicam ali malim dvoriščem, ako bi zaradi izstopajočih plamenovih jezikov mogle priti v nevarnost osebe ali nasproti stoječa poslopja.

Ako je naprava takih oken ali odprtih neizogibna, morajo biti zaprta z žičastim steklom v železnih okvirih brez klejenja.

Izhodi in prometni poti.

§ 17.

Izhodne duri delovnih prostorov morajo s podboji vred biti narejene varno proti ognju ali znotraj obbite z železno pločevino; zapirati se morajo same, odpirati na zunaj in voditi naravnost pod milo nebo, oziroma k stopnicam ali na hodnik, ki gre pod milo nebo, ne da bi, kadar se odpró, zastavile hodnik ali stopnice.

Vsak delovni prostor naj ima najmanj en tak izhod. Izjema je dopustna samo tedaj, ako ima neposrednje sosednji prostor, v katerem se ne vršé niti manipulacije s celuloidom, niti se ne vkladajo lahko gorljive snovi, tak izhod, in ako je svoboden prehod skozi ta prostor zadostno zavarovan, tudi če nastane nevarnost ognja.

V obratih, v katerih ima več nego 15 oseb posla s podelovanjem celuloida, morajo biti poti za beg pod milo nebo preskrbljene najmanj v dve različne smeri.

§ 18.

Za vsakih 20, oziroma, ako se uporablja gledé ognja posebno nevaren delovni postopek (§ 11, odstavek 2), za vsakih 10 oseb, ki imajo posla v delovnem prostoru, morajo biti najmanj ene izhodne duri, ki se s kljuko popolnoma odpró, z najmanj 1·3 metra proste širine, ako posebno neugodne komunikacijske razmere ne zahtevajo, da se preskrbi več takih duri.

Okna, ki so taka, da ostanejo v vseh primerih, zlasti tudi ob nevarnosti ognja lahko in varno uporabna za rešilne poti, in ki se dadó s kljuko na zunaj popolnoma odpirati, se lahko smatrajo za izhodne odprtine za dve osebi.

§ 19.

V vsakem delovnem prostoru se morajo k izhodnim durim prosti puščati glavni hodniki z vsaj 1·5 metra rabne širine. Prometne poti, ki vodijo k njim od posameznih delavišč, morajo biti dosti široke in tudi v primeru nevarnosti ognja lahko in varno uporabne. Dolžina pota od delavišča do izhoda naj praviloma ne znaša več nego 10 metrov.

V delovnih prostorih se smejo nastaniti samo za obrat neobhodno potrebne delovne uredbe in morajo biti postavljene tako, da promet v teh prostorih ni oviran.

Vsi stroji in druge obratne uredbe, zlasti tiste, na katerih se lahko vlega prah, morajo biti lahko dostopne, da se snažijo.

Naravna svetloba in razsvetljava.

§ 20.

Vsa delavišča naj bodo čez dan zadosti svetla. Na takih mestih delovnih prostorov, ki se morajo tudi po dnevi vedno umetno razsvetljevati, se ne smejo nameščati delavišča.

§ 21.

Za umetno razsvetljava naj se, kjer se dobi električna energija, praviloma uporabljajo električne žarnice, ki morajo biti opremljene z vsestransko

zaprtimi, tudi okove obdajajočimi obrambnimi ovoji iz debelega stekla.

Obločnice morajo biti obdane s svetilko s kovinskim krožnikom za pepel, ki je v obratu pritrjen v svoji legi, ali pa z zaprto kroglo; ako nosijo take krogle krožnik za pepel, morajo biti opremljene z žičasto obrambno mrežo, pritrjeno na nosilnem telesu krogle; njene žice ne smejo biti nad 70 milimetrov oddaljene druga od druge.

Zavarovala, stikala in slični aparati, v katerih se obratoma prekinja tok, je zapirati v varne obrambne ovoje iz osamujoče tvarine; v delovnih prostorih, v katerih nastajajo znatne množine celuloidovega prahu, se zavarovala sploh ne smejo nameščati.

Vsi vodi morajo biti izvršeni in pokriti ustrezno „Varnostnim predpisom za električne naprave z močnim tokom“ elektrotehniškega društva na Dunaju. Goli vodi so nedopustni. Premični vodi morajo razen tega, da so po predpisu osamljeni in opleteni, biti opremljeni tudi z obrambnim ovajem iz gume, usnja ali kaj enakega.

§ 22.

Plinova razsvetljava z odprtimi plameni je nedopustna. Plameni morajo biti vsaj v cilindrih iz sljude ali trdega stekla zaprti, ki so opremljeni z obrambnimi kopicami in z lovilnimi pripravami za padajoče vroče kosce. Kolikor moči je porabljati plinove žarnice z užigalnimi plameni (priprave, da se plamen privije), da v delavnem času ni treba užigati plamenov.

Razsvetila moraja biti priklopljena na dobro pokrite plinovodove cevi; vtikati cevi iz gume je nedopustno.

§ 23.

Proizvajati svetilni ali kurilni plin (acetilen, zračni plin ali kaj enakega) v obratnih prostorih samih, je prepovedano.

§ 24.

Ako električna ali plinova razsvetljava ni izvršljiva, se lahko rabijo petrolejke, ako so opremljene s kovinskimi shrankami za gorivo, z obrambnimi kopicami in z lovilnimi pripravami za padajoče vroče kosce in ako so primerno zavarovane, da se ne prevrnejo. Porabljati petrolej, ki se lahko uplameni, in druge lahko uplamljive tekočine, je brezpogojno prepovedano.

Sveče se smejo rabiti le v varno stoječih ali zanesljivo obešenih, dobro zaprtih in z zavarovanimi odprtinami na pokrovu opremljenih svetilnicah.

§ 25.

Vire luči je v delovnih prostorih praviloma nameščati tako, da ostanejo najmanj 1 meter oddaljeni od celuloida, celuloidnega blaga in celuloidovih odpadkov. Pri tistih virih luči, ki služijo za neposredno razsvetljava delovnega kosa, kadar se podeluje, je lahko ta razdalja po potrebi manjša.

Kurjava in ventilacija.

§ 26.

Za ogrevanje delovnih prostorov naj se kolikor moči rabi kurjava s paro ali toplo vodo. Temu namenu služee dovodne cevi morajo biti osamljene, kurila primerno zavarovana, da se ne dotaknejo slučajno z lahko gorljivimi tvarinami in tako napravljena, da se more prah na njih kolikor moči malo vlegati, oziroma, da se more lahko odstranjevati.

§ 27.

Električni kurilni aparati in oporniki, izvzemši tiste, ki služijo za razgrevanje celuloida v obratu, se smejo postavljati le v obrambnih omarah, ki so proti prahu dobro zaprte in proti ognju varne.

Za zavarovala, stikala i. e., uporabljena pri tem, ter za električne vode veljajo zmislu primerno določila § 21, odstavek 3 in 4.

§ 28.

Za segrevanje delovnih prostorov se smejo rabiti le take peči, ki se kurijo od zunaj in pri katerih je izključeno, da bi se kurilne plošče razžarile ali da bi odprti plameni izstopili v delovni prostor.

§ 29.

Kurjenje delovnih prostorov je uravnati tako, da se izdatno zabrani, da se ne razgrejejo preveč, kar bi škodovalo zdravju in bi bilo nevarno zaradi ognja.

Da se odvrta žareča toplota, je vse peči obdati s primerno visokimi obrambnimi zasloni.

§ 30.

Vsi delovni prostori se morajo dati zadostno zračiti; zlasti je poskrbeti za to, da se lahko za-

netljivi plini in pare, ako treba tudi prah, ki nastaja ob obdelovanju celuloida, odvajajo varno in brez nevarnosti, eventualno z mehaniškimi sesalnimi pripravami.

Odvajalne cevi ali tuli se ne smejo stekati v dimnike ali v take rove, ki od kurilnih kanalov in dimnikov niso zadostno izolirani, in morajo biti take, da skozi nje ne morejo priti iskre ali drugi tleči kosci v obratni prostor.

Celuloidov prah se mora mehaniško tako odsesavati (ločitev odsesavanja po posameznih strojih ali delovnih prostorih, potlačenje prahu v vodo, vstavljanje vzvratno delujočih priprav, odsesavanje prahu z vlažnim zrakom ali kaj enakega), da se z odvajalnimi cevmi ali zbiralnimi shrankami, ako nastane požar, ne pospešuje razširjanje plamenov.

Obratne uredbe.

§ 31.

Parni, eksplozijski motorji, motorji z zgorevanjem in kaj enakega se ne smejo postavljati v delovnih prostorih in se smejo v neposredne stičnih prostorih nameščati le tedaj, ako so od delovnih prostorov ločeni s stenami, varnimi proti ognju, brez odprtin za vrata in okna.

Dinamostroji, elektromotorji, transformatorji in pretvorjevalci so v delovnih prostorih dopustni, ako se zapró v obrambne omare, v katere ne more prah. Za zavarovala, stikala i. e., uporabljena pri tem, ter za električne vode veljajo zmislu primerno določila § 21, odstavek 3 in 4.

Visoka napetost se v obratih celuloida ne sme uporabljati.

§ 32.

Pri vseh transmisijah in strojnih uredbah je s skrbnim mazanjem, snaženjem i. e. preprečiti nevarnost, da bi se užgalo.

§ 33.

Pri vseh obdelovalnih in pomožnih strojih je tista mesta, na katerih nastaja celuloidov prah ali se lahko krešejo iskre, kolikor pripušča to raba stroja, opremiti s pločevinskimi plašči. Za lovenje isker, prahu, treščic i. e. je namestiti primerne posode z vodo, pri svedrih, dolbilih, žagah i. e. za škropljenje obdelovalnega mesta vrhutega pripravne kapljalne posode s pipo, ako to dovoljuje obdelovanje predmeta.

Za obdelovanje celuloida rabljeno orodje se mora vzdrževati vedno v dobrem stanju; slabo in močno obrabljeno orodje se ne sme rabiti.

Brusiti in ostriti se mora orodje na strani najmanj dva metra oddaljeno od celuloida, celuloidnega blaga in celuloidovih odpadkov.

§ 34.

V opoldanskem odmoru ter ob sklepu dela je potem, ko so se zbrali celuloidovi odpadki, pode, stroje, mize, kurilne naprave, razsvetila i. e. pomesti in vlažno obrisati in smeti odstraniti iz delovnega prostora.

Najmanj enkrat v tednu se morajo izven delovnega časa podi, stene, zidovi napušči, stroji, transmisije, kurila in vse druge delovne uredbe, na katerih se more zbirati prah, do dobra pomesti in osnažiti; med tem delom je vse plamene, gorišča in druge vire toplote v delovnem prostoru ugasniti izvzemši morda potrebno umetno razsvetljava.

§ 35.

Za razgrevanje celuloida v obratu naj se, kolikor moči, uporablja samo para ali topla voda.

Električna kurila so pripustna, morajo pa biti taka, da celuloid ne more priti v dotiko z žarečimi deli.

Porabljeni odprte plamene in žareča telesa za neposrednje razgrevanje celuloida je prepovedano. Za posrednje razgrevanje celuloida se morajo porabljeni kurilne priprave, ki so s pločevinskimi plašči, žičastimi mrežami z majhnimi pentljami, rešetkami in enakimi rečmi tako zaprte, da celuloid ne more priti v dotiko s plameni ali z žarečimi deli.

§ 36.

Za vse manipulacije s plameni in lahko vnetljivimi tekočinami ter za razgrevanje celuloida v obratu in za druga gledé ognja nevarna dela naj se porabljuje le zanesljive in posebno izurjene osebe.

§ 37.

V vseh delovnih prostorih, v katerih se manipulira s celuloidom, celuloidnim blagom ali celuloidovimi odpadki, je kajenje in vsaka manipulacija z užigali prepovedana.

To prepoved ter prepoved vstopa nepoklicanih oseb in opomin delavcem, naj z največjo previd-

nostjo ravnajo pri vseh manipulacijah s celuloidom, je na vseh vhodih in drugih pripravnih mestih v prostorih samih nabiti tako, da bije v oči. Tudi je delavce od časa do časa primerno poučiti o previdnostih, na katere je paziti ob podelovanju celuloida.

Zaloge gradiva in odpadki.

§ 38.

V delovnih prostorih se sme ob suhem vkladju imeti hkratu le toliko celuloida v zalogi, kolikor ustreza vsakdanji potrebi; ako se vklada pod vodo, sme zaloga znašati dvojno množino.

V delovnih prostorih, v katerih zahteva obratni način posebno opreznost, je suho vkladanje celuloida kolikor moči omejiti.

§ 39.

Ob suhem vkladjanju je hraniti celuloid v dobro zapirajočih se shrankah, ki so narejene iz nepregornega gradiva ali so obbite z železno pločevino, zavarovano pred rjo. Te shranke je postaviti v delovnem prostoru najmanj dva metra od vsakega kurišča in tako, da se z njimi, ako nastane požar, kolikor moči malo spravijo v nevarnost namenjene rešilne poti.

§ 40.

Celuloidovi odpadki se smejo v delovnih prostorih ob suhem vkladjanju hraniti samo v množini petih kilogramov največ, ob vkladjanju pod vodo največ v dvojni množini in se morajo namestiti ločeno od drugih zalog celuloida. V delovnih prostorih, v katerih zahteva obratni način posebno opreznost, je suho vkladanje celuloidovih odpadkov kolikor moči omejiti.

V ostalem veljajo za shranjevanje celuloidovih odpadkov zmislu primerno določila § 39. Hraniti odpadke v vrečah je nedopustno.

Celuloidovi odpadki se smejo s tem, da se požgó, uničevati le v množinah največ enega kilograma in le pod milim nebom po zanesljivih osebah, pazeč na največjo opreznost.

Iztresati odpadke v grznice, kanale i. e. ter odpravljati jih s smetmi je prepovedano.

Delavci ne smejo celuloidovih odpadkov jemati seboj v svoja stanovanja.

§ 41.

Med delom nastajajoče celuloidove odpadke je, kolikorkrat je potrebno, najmanj pa poldnevno, ogibaje se vznujanja prahu, zbirati s posameznih delavišč, miz, strojev, odsesovalnih priprav i. e. in jih spravljati v shranke, določene za to. Te shranke se ne smejo imeti odprte in izpraznovati jih je, kolikorkrat je potrebno, najmanj pa vsak dan ob sklepu dela.

§ 42.

Celuloidnega blaga sme biti v delovnih prostorih k večjemu množina dnevne produkcije in shranjevati se mora tako, da ne more priti v dotiko z razsvetilnimi ali kurilnimi pripravami in da je tudi varovano pred neposrednim vplivom solčnih žarkov.

Rabiti obratne prostore, v katerih se uporablja gledé ognja posebno nevaren delovni postopek (§ 11, odstavek 2), za zamotavanje izgotovljenega celuloidnega blaga je nedopustno.

§ 43.

Za obrat potrebne, lahko gorljive tekočine (špirit, aceton, eter i. e.) se smejo v delovnih prostorih imeti v zalogi le v posodah, ki so varne pred razpokom, in le v tistih množinah, ki so neobhodno potrebne za dotična opravila.

Take tekočine se smejo vlivati in prelivati le nad pripravnimi pločevinskimi skledicami (tasami) z visokim robom in z odtočno pipo, ogibaje se vsake nevarnosti, da bi se vnele.

Celuloid je pariti z največjo previdnostjo in tako, da se zabrani, da bi tekočina eventualno tekla čez in da bi se vnela tekočina ali njene pare.

Gasila in alarmna znamenja.

§ 44.

V vsakem delovnem prostoru se mora imeti, ako v njem ni na razpolaganje zanesljivih in vsakčas uporabnih hidrantov ali drugih ognjegasnih uredob, (kropil, „sprinklerjev“ i. e.) na pripravnem mestu pripravljena lahko dostopna, vedno z vodo napolnjena kad z najmanj 100 litri prostornine ali nekaj bednjev, ki imajo skupaj najmanj 100 litrov prostornine in v njihovi neposredni bližini vsaj dve gasilni vedri in več proti plamenom varno impregniranih rut ali kocev.

Vrhu tega je tam, do kamor se seže z vsakega delavišča, na katerem se podeluje celuloid, ter poleg

vsake shranke zaloge s celuloidom ali celuloidovimi odpadki postaviti primerno velik, z vodo napolnjen bedenj. Pri tistih shrankah za vodo, ki služijo za to, da se lovi vanje celuloidov prah in drugi majhni celuloidovi odpadki, je vedno skrbeti za to, da se pravočasno obnovi voda.

Ako so v delovnih prostorih zaloge lahko gorljivih tekočin, je treba imeti v njihovi bližini pripravljena pripravna gasila (pesek, pepel i. e.).

§ 45.

V obratih za celuloid, ki imajo več delovnih prostorov, je urediti primerna alarmna znamenja (električne zvonce, alarmne zvonce, priprave za javljanje ognja ali kaj enakega), s katerimi se morejo opozoriti vse osebe, ki imajo posla v obratu, ako pride nevarnost.

B. Skladišča (magazini).

§ 46.

Vkladati celuloid do množine 500 kilogramov in celuloidove odpadke do množine 100 kilogramov je dopustno v poslopih za stanovanja in za druge namene, ako so narejena varna proti ognju; ako se vklada pod vodo, sme vkladana množina znašati dvojno.

Celuloidovi odpadki se smejo ob suhem vkladanju nameščati samo v dobro zapirajočih se shrankah, ki so narejene iz tvarine, varne proti ognju, ali ki so obbite z železno pločevino, zavarovano proti rji.

§ 47.

Skladišča morajo imeti proti ognju varne, zadostno močne stene in proti ognju varen strop, oziroma če so pod stanovanji ali pod drugimi prostori, ki služijo ljudem za bivanje (delavnicami, opravnimi prostori i. e.) morajo biti proti ognju varno obokana.

§ 48.

Skladišča se ne smejo zgraditi v neposredni sosesčini zaradi ognja nevarnih obratov, kurilnih naprav i. e. in morajo ležati tako, da hodniki, koridorji, stopnice, predhišja i. e., ki služijo prometu v poslopiju, ne pridejo v nevarnost zaradi plamenovih jezikov, ako nastane ogenj.

Skladišča, ki so določena za vkladanje več nego 100 kilogramov celuloidea ali za vkladanje celuloidovih odpadkov, vrhu tega ne smejo biti pod stanovanji ali drugimi ljudem za bivanje služječimi prostori (delavnicami, opravnimi prostori i. e.) in s takimi prostori tudi ne smejo biti v zvezi z nikakimi odprtinami vrat ali oken.

§ 49.

Duri skladišč morajo biti s podboji vred narjene iz tvarine, varne proti ognju, ali na obeh straneh obbite z železno pločevino, se morajo zapirati same in se odpirati na zunaj.

Okna morajo iti naravnost pod milo nebo in biti zaprta z žičastim steklom v železnih okvirih brez kleja.

§ 50.

Umetne razsvetljave skladišč se je ogibati, kolikor se dá. Ako se morajo taki prostori umetno razsvetliti, se sme to zgoditi ali le od zunaj z viri luči, ki so z gosto stekleno zaporo ločeni od skladišča, ali znotraj le z električnimi vakuum-žarnicami; pri tem je treba izpolnjevati pogoje (§ 21), ki so predpisani za električno razsvetljava delovnih prostorov, v katerih nastajajo znatne množine celuloidovega prahu.

Hoditi v skladišča z odprto lučjo je prepovedano.

§ 51.

Kurilne naprave vsake vrste so v skladiščih za celuloid nedopustne.

Poskrbeti je, da se taki prostori zadostno zračijo; pri tem morajo biti zračilne odprtine primerno zavarovane z žičastimi mrežami ozkih pentelj ali čim enakim, da ne pridejo vanje iskre ali druga tleča telesa.

§ 52.

Nedopustno je, v skladiščih za celuloid zraven vkladati lahko gorljive tekočine (špirit, aceton, eter, bencin i. e.).

Take tekočine se morajo hraniti v odločenih prostorih in se smejo vkladati le v posodah, ki so varne pred razpokom.

§ 53.

V vsakem skladišču za celuloid se mora imeti, ako v njim ni na razpolaganje zanesljivih in vsak čas uporabnih hidrantov ali drugih ognjegasnih uredob (kropil, sprinklerjev ali enakih reči) na pripravnem mestu pripravljena vedno z vodo napolnjena kad z vsaj 100 litri prostornine ter več gasilnih veder.

§ 54.

V skladišča smejo hoditi le za to poklicane osebe, da vkladajo ali odzemajo celuloid ali celuloidove odpadke, in za to je, kolikor se dá, ustanoviti določne čase podnevu.

§ 55.

V skladiščih za celuloid je prepovedano kaditi in vsaka manipulacija z užigali. To prepoved ter to, da je nepoklicanim vstop prepovedan in da je prepovedano hoditi v skladišča z odprto lučjo, je nabiti ob vseh vhodih ter na pripravnih mestih skladišč tako, da bije v oči.

Prav tako je v vsakem skladišču z lepakom narediti razločno razvidno dopustno največjo množino celuloidea in celuloidovih odpadkov, ki se sme vložiti.

§ 56.

V množinah z več nego 500 kilogrami ob suhem vkladanju, oziroma z več nego 1000 kilogrami ob vkladanju pod vodo, se sme celuloid hraniti le v posebnih, za ta namen določenih skladiških poslopjih, ki morajo biti od neposrednje sosednjih ali v manjši razdalji nego 20 metrov nahajajočih se stavbnih predmetov ločena z vsaj 60 centimetrov debelim zidom brez odprtin in na straneh z odprtinami za vrata in okna od javnih potov in od stavbnih predmetov z razdaljo najmanj 20 metrov.

Posamezna skladišča v takem prostoru morajo biti drugo od drugega ločena s primerno debelimi zidovi brez odprtin in smejo ob suhem vkladanju obsegati k večjemu 10.000 kilogramov, ob vkladanju pod vodo pa k večjemu to dvojno množino celuloidea.

§ 57.

Skladišča poslopja moraja biti zgrajena varno pred ognjem; gledé njihove drugačne stavbne kakovosti veljajo zmislu primerno za skladišča celuloidea predpisani pogoji.

§ 58.

Celuloidovi odpadki se smejo v skladiških poslopih za celuloid vkladati s pogoji, predpisanimi za hrambo v skladiščih tako, da v enem prostoru vložena skupna množina (celuloid in odpadki skupaj) ob suhem vkladanju ne presega 2000 kilogramov, ob vkladanju pod vodo pa ne te dvojne množine.

V skladiščih, ki so v skladiških poslopih za celuloid (§ 56) in so določena edino le za vkladanje celuloidovih odpadkov, se smejo odpadki shranjevati tudi prosto ali v vrečah; pri tem vsa množina vkladanja v enem prostoru ne sme presegati 2000 kilogramov.

§ 59.

Izgotovljeno, zamotano ali nezamotano celuloidno blago se sme v skladiščih celuloidea shranjevati le v meri, da se s tem ne preseže za dotični prostor določena meja celuloidove množine, ki se vloži vanj.

III. Prodajni prostori.

§ 60.

V prodajnih prostorih, v katerih se hrani docela ali deloma iz celuloidea sestojече blago v večjih množinah, se mora dati lahko dobiti voda ali suh pesek za gašenje.

Celuloidno blago je namestiti tako, da ne more priti v dotiko s kurilnimi pripravami, odprtimi plameni ali drugimi viri toplote.

Ako se prodajni prostori umetno razsvetljujejo, se je ogibati odprtih plamenov.

IV. Kazenska in sklepna določila.

§ 61.

Prestopke tega ukaza kaznuje, ako se ne uporabljajo določila občega kazenskega zakona ali obrtnega reda, politično okrajno oblastvo z denarnimi kaznimi do 200 K ali, ako se ne dadó izterjati, z zapornimi kaznimi do štirinajst dni.

§ 62.

Oblastva morajo naprave, v katerih se podeljuje ali shranjujejo celuloid ali celuloidovi odpadki, obdobjno pregledovati ter zaukazati, da se odpravijo morda opaženi nedostatki, ki so nevarni javni varnosti ali varnosti delavcev in soseščine.

§ 63.

Odobrenju zavezana obratovališča, v katerih se podeljuje ali vklada celuloid, ter prodajni prostori, v katerih se shranjuje docela ali deloma iz celuloidea sestojече blago v večjih množinah, se morajo vedno naznaniti krajni požarni brambi.

§ 64.

Na obstojече, že odobrene naprave se uporabljajo določila tega ukaza toliko, kolikor so s tem pogojene izpremembe naprave izvršljive ne kraté s privolilom pridobljenih pravic, oziroma brez nevarnosti za nadaljnji obstoj naprave.

§ 65.

Na vkladanje celuloidea, celuloidnega blaga in celuloidovih odpadkov v železniškem in plovstvenem prometu ter v carinskouradnih zalogah in v skladiščih, ki jih rabi vojaška uprava, se ne uporabljajo določila tega ukaza.

§ 66.

Ta ukaz dobi takoj moč; uredbe, ki so potrebne v obstojęčih napravah na podstavi spredaj stojęčih predpisov, se morajo izvršiti do 1. dne marca 1909. l. najdalje.

Za odobrenje v § 10 oznamenjenih, že obstojęčih obratovališč je prositi do 31. dne decembra 1908. l. najdalje.

Z dnem, katerega se objavi ta ukaz, izgubé predpisi ministrstvenega ukaza z dne 7. decembra 1901. l. (drž. zak. št. 217) moč.

Korytowski s. r.

Bienerth s. r.

Derschatta s. r.

Fiedler s. r.

Gessmann s. r.

Georgi s. r.

